

KOORKAPELLEN IN DE VROEG-MODERNE TIJD IN HET BIJZONDER TE ROTTERDAM

DOOR H. DE KLER

Wanneer omstreeks het midden van de 15de eeuw het meerstemmig zingen in de grote kerken hier te lande gebruikelijk wordt, zijn het meestal de stadsbesturen die de organisatie van de daarvoor gewenste koorkapellen ter hand nemen. Zoals dat voor vele taakgebieden het geval was, stellen ze uit hun midden een subbestuur, de 'zeven getijdenmeesters' aan. Deze bewaken de inkomsten en uitgaven die nodig zijn voor allerlei kerkmuzikale activiteiten. Die lopen van misvieringen en staties in en om de kerk tot muziek bij processies en andere stedelijke evenementen. De dagelijks gezongen 'horeae cantionae' of 'zeven getijden', de litanieën van metten tot completen, zijn daarin richtinggevend. Deze worden sinds de late middeleeuwen steeds vaker meerstemmig gezongen.

Voor de Grote of Sint Laurenskerk te Rotterdam geldt dat in elk geval vanaf 1449, wanneer de schepenen vaststellen dat 'int selve jaer worden die seven getyden eerst begonnen te singen in de kercke alhier tot Rotterdam'. Wellicht koos de vroedschap ongeveer tegelijkertijd haar eerste getijdenmeesters. De vroegste berichten over het met de koorkultuur samenhangende orgelgebruik dateren voor de Maasstad van het rekeningjaar 1467-68, aangezien de kerkmeesters in dat jaar de, niet met name bekende, organist zeven wilhelmusschilden betalen voor zijn optreden '. . . in die hoechtiit van die transfiguracie Ghode' (Hemelvaartsdag). Het betrof hier, zoals elders in het zelfde tijdsbestek, kennelijk een extra attractie boven het reguliere orgelspel.

Het belang van de stad bij kerkmuziek komt indringend naar voren wanneer in de eerste helft van de 16de eeuw de inkomsten van de kerk sterk teruglopen. In 1536 en 1537 bij voorbeeld kregen de kerkmeesters van de stadsregering permissie hun renten, zilver en juwelen te verkopen 'tot reparatie van de getijden, soo dat bequaemelijkste geschien mach. . .'. Toen men ook daar het loon van zangers niet voldoende mee kon betalen, kregen die, in 1541, een gedeelte van hun loon rechtstreeks uit de stadskas. In het volgende decennium, waarin de opstand tegen Spanje nadert en de sociaal-economische problemen zich ophopen, worden ook mid-